

DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975359030.45>

CZU: 336.748.12”2011/2022”(478)

EVOLUTION OF INFLATION IN THE RM IN THE PERIOD 2011-2022

EVOLUȚIA INFLAȚIEI ÎN RM ÎN PERIOADA 2011-2022

SAVCA Ana-Maria, studentă, Specialitatea: BA

Academia de Studii Economice din Moldova,

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail : savca.ana_maria@ase.md

Abstract: *Inflation is one of the most complicated economic problems around the world. The existence of inflation brings a lot of negative consequences. In general, inflation constrain the economic, social and political rise of a state. In this article we will present the currently inflation situation and how it has alternated over the years. Rising prices, known as inflation, impact the cost of living, the cost of doing business, borrowing money, mortgages, corporate, and government bond yields, and every other facet of the economy. Inflation can be both beneficial to economic recovery and, in some cases, negative.*

Key word: *Inflation, Prices, Annual Rate, Demand.*

JEL CLASSIFICATION: E3

INTRODUCERE

Inflația este un fenomen monetar care se manifestă prin majorarea prețurilor la bunuri și servicii într-o anumită țară, pentru o anumită perioadă de timp [1]. Într-un mod sau altul toate statele se lovesc la un moment dat de inflație și aceasta afectează o mare parte a locuitorilor statelor respective. Conform literaturii economice și evidențelor faptice anterioare, în relația dintre stabilitatea prețurilor și stabilitatea financiară, inflația este considerată principala sursă a instabilității financiare. Inflația poate fi considerată ca fenomen negativ sau pozitiv în dependență de profilul individual. Indivizii care dețin active tangibile, spre exemplu imobil sau materie primă, se vor bucura de o inflație moderată deoarece prețul la ele va crește. Pe de altă parte indivizii care țin bani în numerar și nu au investit, vor pierde din puterea de cumpărare din cauza inflației. În condiții perfecte exista un nivel optim al inflației care stimulează procesul de investiții astfel contribuind la o creștere economică continuă.

Obiectivul cercetării este de analiza evoluția inflației pe parcursul perioadei anilor 2011-2022. Obiectivele studiului se interconectează, astfel contribuind la formarea unui tablou integrat și complex cu privire la situația inflației pe teritoriul Republicii Moldova.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

O definiție a inflației și a simptomelor acesteia, este oferită de economiștii Laidler și Parkin în anul 1975: „Inflația este fenomenul de creștere continuă a prețurilor sau de depreciere continuă a valorii banilor”. O altă definiție este oferită de Brofenbrenner și Holzman în 1963 care este mai

plastică: „Inflația este o stare de generalizare a excesului de cerere, în care „Prea mulți bani aleargă după prea puține bunuri”.

Inflația poate fi măsurată utilizând mai mulți indicatori cum ar fi indicele prețurilor de consum (IPC) sau indicele deflator (ID). În majoritatea țărilor, inclusiv în Republica Moldova, inflația se măsoară utilizând Indicele Prețurilor de Consum (IPC). IPC măsoară schimbarea prețurilor la un set prestabilit de bunuri și servicii, cărora este atribuită o pondere specifică: produsele alimentare – 39,4%, mărfurile nealimentare – 35,3%, servicii – 25,3% [1]. Rata anuală a inflației reprezintă creșterea prețurilor de consum într-o lună din anul curent față de luna similară a anului precedent. Se calculează ca un raport exprimat procentual între indicele prețurilor dintr-o lună din anul curent și indicele din luna similară a anului precedent, calculați față de aceeași bază, din care se scade 100. Lucrările statistice aferente indicilor prețurilor de consum sunt realizate de Biroul Național de Statistică (BNS). BNM stabilește ținta inflației calculată în baza indicelui prețurilor de consum în valoare de 5.0 la sută anual (rata inflației pentru ultimele 12 luni – luna respectivă a anului curent față de luna similară a anului precedent) cu o posibilă deviere de ± 1.5 puncte procentuale [2].

Republica Moldova a cunoscut fenomenul inflației din anul 1991, odată cu destrămarea URSS și prăbușirea sistemului economic centralizat. În condițiile intensificării proceselor inflaționiste Banca Națională a Moldovei (BNM) a avut misiunea de a satisface necesitățile crescute ale economiei în mijlocul de plată și obligațiile de a efectua controlul asupra ritmului de creștere a masei monetare, pentru a atenua inflația factorilor monetari asupra inflației. Aprofundarea instabilității economice, reducerea volumului producției și relațiile economice cu fostele republici ale URSS au imprimat politici monetar-creditară, promovate de către BNM, orientarea spre atingerea balanței de plăți antiinflaționiste cu caracter monetar și soluții de a stopa scăderea producției.

Începând cu anul 2011, analizând datele statistice, se poate constata că ritmul anual al inflației măsurate prin IPC a constituit 8.5% în trimestrul IV, 2011. Ritmul anual al inflației de bază s-a diminuat de la 4.4% în luna septembrie până la 4.1% în luna decembrie 2011 [3].

Conform datelor publicate de Biroul Național de Statistică (BNS), în 2013, ritmul creșterii prețurilor de consum (IPC) pentru ultimele 12 luni a constituit 3.9% , majorându-se cu 0.2 puncte procentuale. Balanța riscurilor la adresa inflației a continuat să fie influențată de un șir complex de factori externi și interni cu prevalarea celor dezinflaționști. Presiunile dezinflaționiste au rezultat, în special, din cererea agregată modestă.

Evoluția inflației în anul 2014 a ajuns să depășească valoarea anticipată în cadrul proiecțiilor publicate în Raportul asupra inflației din primele luni ale anului 2014, din cauza creșterii peste așteptări a prețurilor la produsele alimentare și a inflației de bază ca urmare a deprecierei monedei naționale față de dolarul SUA.

Anul 2015 a înregistrat rata anuală a inflației în valoarea de 14.6%, iar ritmul creșterii prețurilor de consum (IPC) pentru cele 12 luni a constituit 13.6%, fiind cu 0.1 puncte procentuale superior celui din anul precedent. Riscurile la adresa inflației au fost asociate preponderent cu deprecierea monedei naționale din anul 2014. Similar perioadelor precedente, dinamica anuală a inflației de bază și a prețurilor la produsele alimentare au exercitat cel mai mare impact asupra ratei anuale a inflației.

Rata anuală a inflației, în anul 2016, și-a inversat trendul descendent înregistrat de la începutul anului. Aceasta a fost influențată mult de incidența factorului sezonier pronunțat, deprecierei monedei naționale din ultimul an, dar și a secetei din anul precedent. Rata anuală a inflației de bază a înregistrat în luna noiembrie 2016 valoarea de 5.6%.

În anul 2017 Rata anuală a inflației de bază a înregistrat în luna de referință valoarea de 5.5%. Cea mai mare contribuție la rata anuală a inflației (3.8 puncte procentuale) au avut-o prețurile la produsele alimentare, fiind similară anului precedent. În continuare, a fost anticipată o decelerare a nivelului inflației pe tot parcursul anului 2018. Cele mai semnificative majorări de prețuri s-au înregistrat la subcomponentele: „țigări”, „întreținerea zilnică a gospodăriilor”, „educație și învățământ”, „mobilă” și „îmbrăcăminte”.

În anul 2018, rata inflației în Republica Moldova a constituit 0,9%, fiind de aproape opt ori mai mică decât în 2017 și una dintre cele mai mici din istoria țării iar în ultimele luni ale anului rata anuală a inflației a constituit 0,9%, similar ultimelor 6 luni. Cele mai mari contribuții la rata anuală a inflației (câte 0,8 puncte procentuale) au înregistrat prețurile la produsele alimentare și inflația de bază [4].

Conform datelor Biroului Național de Statistică **în luna ianuarie 2019 inflația anuală** (pentru ultimele 12 luni, din februarie 2018 până în ianuarie 2019) **a constituit 2,2%**, totodată, indicele prețurilor de consum (IPC) **în ianuarie 2019 față de decembrie 2018 a constituit 101,3%** (în ianuarie 2018 față de decembrie 2017 IPC a marcat 100,0%). Creșterea prețurilor medii de consum cu 1,3% a fost determinată de creșterea prețurilor la produsele alimentare și la mărfurile nealimentare cu 1,7% și respectiv 1,5%, de majorarea tarifelor pentru prestarea serviciilor populației cu 0,2 la sută [5].

Rata inflației în Moldova la sfârșitul anului 2020 a constituit 0,39% față de 7,5% în 2019. Din sursele din Biroul Național de Statistică, în ultima lună a anului 2020, prețurile au crescut în medie cu 0,32%. Inflația din decembrie a fost cauzată, în primul rând, de o creștere a prețurilor la alimente, în medie cu 0,51%.

Anii 2021-2022 sunt cei mai semnificativi, pentru fenomenul inflației, și anume încheierea anului 2021 cu constituirea ratei anuale de inflație maximală de 13,94% în luna decembrie, fiind urmată de o rată de 18,5% în februarie 2022. Conform datelor Biroului Național de Statistică, prețurile la alimente au crescut cel mai mult în ultimul an - cu 17,46% în medie. La produsele nealimentare prețurile au crescut cu 12,06%, iar la serviciile prestate populației - cu 11,59%. În ultima lună a anului trecut, prețurile au crescut în medie cu 1,32% și, de asemenea, în principal din cauza creșterii prețurilor la alimente [6].

Analizând rata anuală a inflației pe parcursul anului 2021 (figura 1) se observă o creștere accelerată a ratei inflației în cadrul fiecărei luni finalizând anul 2021 cu o creștere de 13,9%, ceea ce confirmă fenomenul accentuat al inflației.

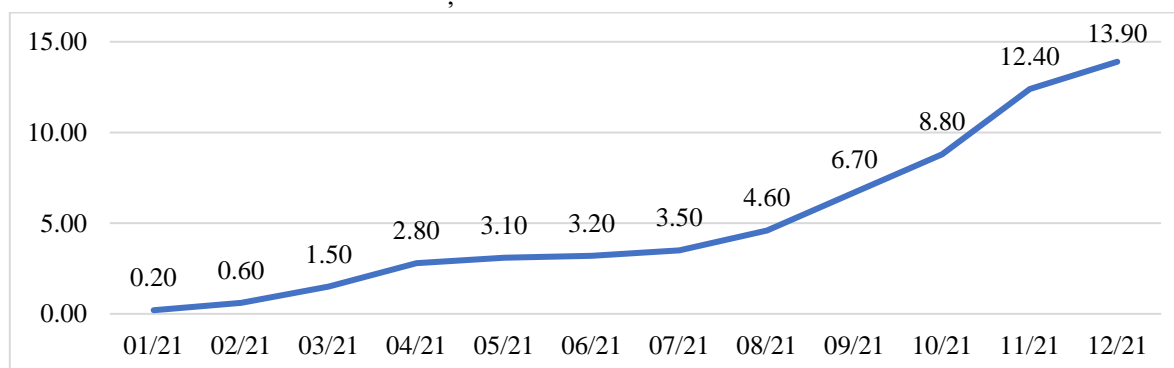

Figura 1 Rata anuală a inflației Anul 2021

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor BNM (<https://www.bnm.md/ro/inflation/export/yearly>, Accesat: 23.03.22)

Analizând evoluția ratei anuale a inflației din 2012 până în prezent (figura 2) se observă evoluția ratei inflației în cadrul fiecărui an. Începând cu anul 2012 în luna decembrie rata a constituit 4,1% fiind urmată de anul 2013 cu o creștere estimată de 5,2%. Anul 2014 la fel este unul stabil în referință cu fenomenul inflaționist posedând o rată de 4,7%, ceea ce nu putem afirma vizualizând rata de 13,6% a anului 2015 care a crescut cu 8,9 puncte procentuale față de anul precedent. Anul 2017 este urmat de o scădere a ratei cu 6,3 puncte procentuale care ulterior în 2018 a fost urmată de o micșorare cu 6,4 puncte procentuale care reprezintă fenomenul deflației care a fost prezent și în luna decembrie a anului 2020. Anul 2021 și începutul anului actual 2022 sunt cei care au înregistrat cei mai majori indici din ultimii ani, fiind reprezentați de o rată inflaționistă majoră de 13,90% și care doar în decursul a 2 luni a crescut la cifra de 18,5%.

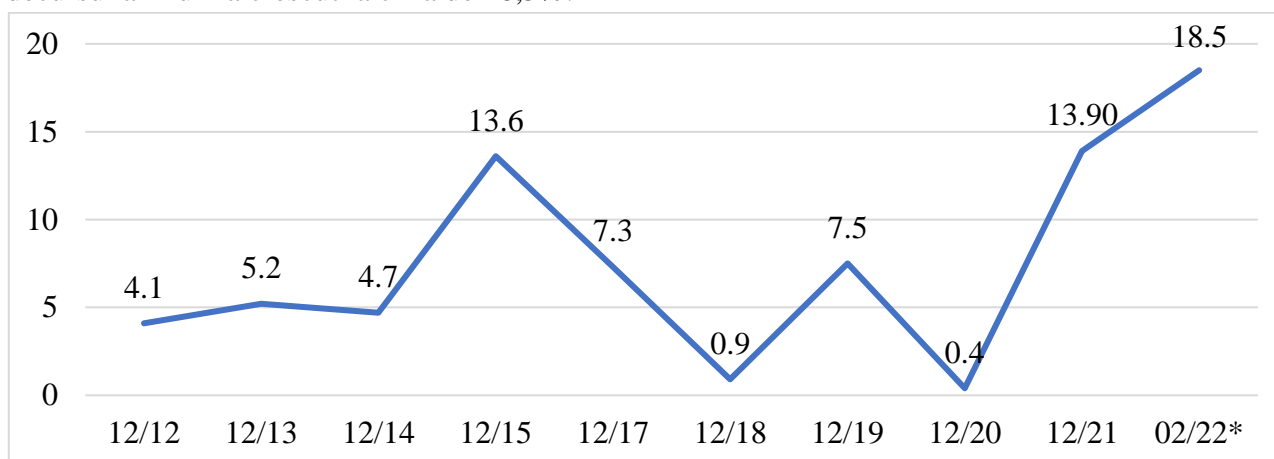

Figura 1.2 Evoluția ratei anuale a inflației (2012-feb. 2022)

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor BNM (<https://www.bnm.md/ro/inflation/export/yearly>, Accesat: 23.03.22)

Cauzele principale care au influențat și în continuare influențează creșterea inflației sunt sporirea cererii pe fondul majorării veniturilor populației, prețurile pe piața locală care la fel fost influențate de scumpirea produselor alimentare, petrolului și a altor materii prime pe piața internațională, și ajustarea unor tarife aferente prețurilor reglementate.

CONCLUZII

În urma analizei rapoartelor anuale și datelor statistice oferite de BNM referitoare la inflație poate fi constatat că de-a lungul anilor inflația din Republica Moldova nu a cunoscut un trend constant: au fost perioade în care rata inflației a crescut comparativ cu anii precedenți, dar au fost și perioade în care aceasta a scăzut. Astfel, rata anuală a inflației în anul 2022 a fost în continuă creștere, iar la sfârșitul lunii februarie a ajuns la o rată marcantă în istoria economiei Republicii Moldova, însă totuși nedeșășind cele mai mari valori ale inflației în istoria Republicii Moldova care au fost atinse în decembrie 1993, rata anuală constituind 2705%. Inflația a fost influențată în cea mai mare parte de prețurile la carburanți, gaze naturale și produse alimentare. Inflația provoacă grave distorsiuni în funcționarea sistemului economic din cauza imprevizibilității sale și la momentul actual Republica Moldova și cetățenii săi sunt direct afectați de acest fenomen.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. BNM, *Inflația – un fenomen monetar*

Disponibil la: https://www.bnm.md/files/2_%20Inflația-.pdf

2. BNM, *Țintirea directă a inflației*

Disponibil la: <https://www.bnm.md/ro/content/tintirea-directa-inflatiei>,

3. BNM, *Raport asupra inflației*

Disponibil la: https://www.bnm.md/files/1_2011_po.pdf

4. BNM, *Evoluția ratei inflației (2014-2018)*

Disponibil la: https://www.bnm.md/ro/search?search_name=Evolu%C8%9Bia%20ratei%20infla%C8%9Biei

5. BNS, *Evoluția prețurilor de consum în Republica Moldova în luna ianuarie 2019.*

Disponibil la: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&id=6250&idc=168>

6. BNM, *Raportul asupra inflației nr. 4, noiembrie 2021*

Disponibil la: <https://www.bnm.md/ro/content/raportul-asupra-inflatiei-nr-4-2021>

7. BNM, *Evoluția ratei inflației (01.12-02.22)*

Disponibil la: <https://www.bnm.md/ro/inflation/export/yearly>

8. BNM, *Raportul asupra inflației nr.1, februarie 2022*

Disponibil la: <https://www.bnm.md/ro/content/raportul-asupra-inflatiei-nr1-februarie-2022>

Coordonatorul științific: CHICU Olga, lector universitar

Academia de Studii Economice din Moldova,

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

Telefon: +373 22402975

e-mail: chicu.olga@ase.md